

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.1.48>

GENEZA I ROZWÓJ REGULACJI PRAWNYCH INSTYTUCJI OSÓB ZAGINIONYCH W SZCZEGÓLNYCH OKOLICZNOŚCIACH

Serhii Sydorenko

*kandydat na stopień naukowy kandydata nauk prawnych
Prywatnej szkoły wyższej “Uniwersytet Wiedzy Współczesnej”
(Kijów, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0003-0759-2945
sydorenko@meta.ua*

Adnotacja. Postanowienia przedstawionego artykułu naukowego zawierają przegląd powstawania i rozwoju regulacji prawnych Instytucji osób zaginionych w szczególnych okolicznościach.

Scharakteryzowano przesłanki tworzenia regulacji prawnych Instytucji osób zaginionych w szczególnych okolicznościach, które polegają na kompleksowości charakteru prawnego tej Instytucji. Podkreślono czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, które wpłynęły na genezę i dalszy rozwój regulacji prawnych Instytucji osób zaginionych w szczególnych okolicznościach.

Autor argumentował przyczynowo-skutkowy związek podstaw przyjęcia dominującego aktu normatywno-prawnego w regulowaniu stosunków Instytucji osób zaginionych – Ustawy Ukrainy “O statusie prawnym osób zaginionych w szczególnych okolicznościach”, uzasadnił jego aktualność i wyróżnił zalety.

Artykuł zawiera wykaz aktów prawnych, które stanowią regulację prawną Instytucji osób zaginionych w warunkach współczesnych.

Słowa kluczowe: powstanie, regulacja prawna, instytucja, osoba zaginiona, stan wojenny, okoliczności szczególne.

GENESIS AND DEVELOPMENT OF LEGAL REGULATION OF THE INSTITUTE OF MISSING PERSONS UNDER SPECIAL CIRCUMSTANCES

Serhii Sydorenko

*Candidate of Law Science degree applicant
The Private Higher Educational Institution «University of Modern Knowledge»
(Kyiv, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0003-0759-2945
sydorenko@meta.ua*

Abstract. The provisions of the presented scientific article contain an overview of the formation and development of legal regulation of the institute of missing persons under special circumstances.

The preconditions of formation of legal regulation of the institute of missing persons under special circumstances are characterized, which consist in complexity of legal nature of this institute. Internal and external factors that influenced the genesis and further development of the legal regulation of the institute of missing persons under special circumstances are highlighted.

The author argued the causality of the grounds for the adoption of the dominant normative legal act in regulating the relations of the institute of missing persons – the Law of Ukraine «On the legal status of persons missing under special circumstances», substantiated its relevance and highlighted advantages.

The article provides a list of legal acts that constitute the legal regulation of the institute of missing persons in the present conditions.

Key words: genesis, legal regulation, the institute, missing person, martial law, special circumstances.

ГЕНЕЗА ТА РОЗВИТОК ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТУ ЗНИКЛИХ БЕЗВІСТІ ОСІБ ЗА ОСОБЛИВИХ ОБСТАВИН

Сергій Сидоренко

*здобувач наукового ступеня кандидата юридичних наук
Приватного вищого навчального закладу «Університет сучасних знань»
(Київ, Україна)
ORCID ID: 0000-0003-0759-2945
sydorenko@meta.ua*

Анотація. Положення представленої наукової статті містять огляд становлення та розвитку правового регулювання інституту зниклих безвісти осіб за особливих обставин.

Охарактеризовано передумови формування правового регулювання інституту зниклих безвісти осіб за особливих обставин, які полягають у комплексності правової природи даного інституту. Виокремлено внутрішні та зовнішні фактори, які впливали на генезу та подальший розвиток правового регулювання інституту зниклих безвісти осіб за особливих обставин.

Автором аргументовано причинно-наслідковий зв'язок підстав прийняття домінуючого нормативно-правового акту у регулюванні відносин інституту зниклих безвісти осіб - Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин», обґрунтовано його актуальність та виокремлено переваги.

В статті наведено перелік нормативно-правових актів, які складають правове регулювання інституту зниклих безвісти осіб в умовах сьогодення.

Ключові слова: становлення, правове регулювання, інститут, зникла безвісти особа, воєнний стан, особливі обставини.

Вступ. Формування і розвиток правового регулювання інституту зниклих безвісти осіб обумовлено комплексністю правової природи даного інституту. Адже його окреслення в нормативному просторі України з введенням правового режиму воєнного стану зазнало певних змін: до кола суспільних відносин, регулювання яких має забезпечуватись нормативно, належать адміністративно-правові, управлінські, оперативно-розшукові, процесуальні та інші відносини. Тому актуальність дослідження ретроспективи та сучасного стану правового регулювання інституту зниклих безвісти осіб за особливих обставин набуває всі більшої необхідності.

Основна частина. Питання правового статусу зниклих безвісти осіб регламентуються значною кількістю нормативно-правових актів, проте наразі ні один з існуючих та досліджених актів не містить чіткого визначення елементного складу даного правового феномену.

Генеза нормативно-правового регулювання інституту зниклих безвісти осіб бере свій початок з правової регламентації визнання фізичної особи безвісно відсутньою на підставі норм цивільного законодавства, а саме статті 43 Цивільного кодексу України (Цивільний кодекс України, 2003: 43). Зазначеною нормою законодавства було закладено основу інституту безвісно відсутньої фізичної особи. Проте наявність збройного конфлікту на території України створила передумови для формування та розвитку правового регулювання інституту зниклих безвісти осіб.

Метою дослідження є аналіз становлення та розвитку правового регулювання інституту зниклих безвісти осіб за особливих обставин, його сучасний стан та перспективи удосконалення.

Матеріал і методи дослідження. Методологічною основою дослідження є система загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, серед яких було застосовано: *історичний метод*, за допомогою якого здійснено ретроспективний аналіз розвитку законодавства; *діалектичний метод*, використання якого дало змогу проаналізувати правове регулювання інституту зниклих безвісти осіб; *формально-логічний метод* і *метод класифікації та групування* сприяли виокремленню правової природи та ознак інституту безвісти зниклих осіб; *метод узагальнення*, за допомогою якого систематизовано нормативні акти у досліджуваній сфері; *метод правового моделювання* під час формулювання пропозицій щодо удосконалення правового регулювання інституту безвісти зниклих осіб.

Результати та їх обговорення. Основою правового регулювання будь-яких відносин в цивілізованому громадянському суспільстві є життя та здоров'я людини. Тому в Україні відповідно до статті 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю (Конституція України, 1996: 3).

Одним з обов'язків України, які випливають з ратифікованих міжнародних договорів, є виконання положень міжнародного гуманітарного права, в тому числі через їх впровадження до національного законодавства як у мирний час, так і під час збройних конфліктів. Процес імплементації положень міжнародних договорів з питань гуманітарного права, учасником яких є Україна, на національному рівні передбачає тісну співпрацю міністерств, відомств, неурядових організацій. Тож у 2000 році Постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2000 року № 1157 (Постанова, 2000) було утворено Міжвідомчу комісію з імплементації в Україні міжнародного гуманітарного права, основним завданням якої було вивчення та аналіз законодавства України з подальшою підготовкою пропозицій щодо його приведення у відповідність до положень міжнародних договорів з питань гуманітарного права.

На виконання зазначеного завдання Міжвідомчою комісією у співпраці з Регіональною делегацією Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Україні, Білорусі, Молдові із залученням представників органів державної влади та наукового осередку у 2007 році було проведено круглий стіл на тему «Правовий статус осіб, зниклих безвісти в зонах озброєного конфлікту», під час якого було сформовано пропозиції щодо необхідності створення механізму пошуку осіб, зниклих безвісти, та запропоновано створити державний орган, який би був відповідальний за розшук зниклих безвісти осіб, захист прав їх родичів, або наділити такими повноваженнями вже існуючий орган державної виконавчої влади.

З розвитком громадянського суспільства виокремлюються нові інститути суспільних відносин. Правова природа інституту зниклих безвісти осіб набула свого подальшого розвитку через низку внутрішніх та зовнішніх факторів. Законодавчим підґрунтям для формування правового регулювання інституту зниклих безвісти осіб можна вважати норму статті 43 Цивільного кодексу України (Цивільний кодекс України, 2003: 43), якою на національному рівні було закріплено інститут безвісно відсутньої фізичної особи. Такого правового статусу фізична особа може набути через визнання її судом безвісно відсутньою, якщо протягом

одного року в місці її постійного проживання відсутні відомості про місце її перебування. Процесуальний порядок визнання фізичної особи такою, що є безвісно відсутньою, встановлюється Цивільним процесуальним кодексом України (Цивільний процесуальний кодекс України, 2004).

Проте виникнення у 2014 році збройного конфлікту на території Автономної Республіки Крим та на сході України за активної участі Російської Федерації загострило існуючу на той момент прогалину українського законодавства щодо відсутності належного нормативного регулювання інституту зниклих безвісти осіб, що стало передумовою започаткування законодавчого забезпечення правового статусу зниклих безвісти осіб.

Про нагальну необхідність нормативного врегулювання інституту зниклих безвісти осіб та пов'язаного з цим набуття правового статусу, про створення ефективних механізмів розшуку зниклих безвісти осіб було наголошено і в Резолюції Парламентської Асамблеї Ради Європи 2067 (2015) та Рекомендації 2076 (2015) за назвою «Особа, зникла безвісти під час конфлікту в Україні», в яких факт російської агресії проти України визначається як передумова для виникнення проблеми зниклих безвісти осіб (Резолюція, 2015).

З огляду на зазначене, у 2016 році Верховною Радою України було зареєстровано Проект Закону про правовий статус осіб, зниклих безвісти (Проект, 2016), актуальність якого обґрунтовувалась необхідністю створення на державному рівні дієвого та ефективного механізму, який би регулював процедурні питання, пов'язані з пошуком зниклих безвісти осіб. До цього правовий статус зниклих безвісти осіб залишався майже невизначеним на законодавчому рівні, а питання пошуку зниклих безвісти осіб не належали до компетенції жодного з центральних органів виконавчої влади та не координувались, що, в свою чергу, не створювало жодних зобов'язань з боку держави щодо зниклих безвісти осіб та членів їх сімей.

Згодом було прийнято Закон України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти» від 12.07.2018 р. № 2505-VIII (Закон, 2018), яким, крім існуючого вже в цивільному законодавстві терміну «безвісно відсутньої особи», було унормовано термін «особа, зникла безвісти», а процедура обліку та розшуку такої особи досить детально нормативно визначена. Даним Законом також визначались такі терміни як «особа, зникла безвісти у зв'язку зі збройним конфліктом» та «особа, зникла безвісти за особливих обставин».

З введенням правового режиму воєнного стану на підставі Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 р. № 64/2022 (Указ, 2022), обумовленого збройною агресією Російської Федерації, правове регулювання інституту зниклих безвісти осіб набуває відповідних змін. Так, у 2022 році до Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти» від 12.07.2018 р. № 2505-VIII внесено зміни, якими назву Закону викладено в новій редакції, а саме – Закон України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин». Вважаємо, що до перераг даного Закону можна віднести такі ознаки:

- 1) основу його змісту складають стандарти міжнародного гуманітарного права, метою якого є захист зниклих безвісти осіб;
- 2) створено індивідуалізацію правового статусу зниклих безвісти осіб внаслідок збройного конфлікту;
- 3) виокремлено специфічність умов, які сприяли зникненню особи (так звані «особливі обставини»);
- 4) конкретизовано перелік родичів та членів сім'ї зниклої безвісти особи задля уникнення відмови при поданні заяви про розшук зниклої безвісти особи;
- 5) поширено дію даного Закону не тільки на зниклих безвісти громадян України, а і на іноземців та осіб без громадянства за наявності обставин, які можуть свідчити про їх зникнення на території України;
- 6) утверджено принцип поваги до честі і гідності фізичних осіб через регламентацію заборонної норми щодо дискримінації зниклих безвісти осіб або їх родичів на підставі будь-яких ознак;
- 7) особливим правовим статусом наділено зниклих безвісти осіб, які уповноважені на виконання функцій держави та осіб, які зникли безвісти за особливих обставин під час проходження військової служби;
- 8) передбачено створення Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти, внесення відомостей до якого корелюється з виникненням правового статусу «особи, зниклої безвісти за особливих обставин»;
- 9) врегульовано соціальні гарантії членів сім'ї зниклої безвісти особи через передбачення призначення пенсії непрацездатним членам сім'ї такої особи, пов'язаної із втратою годувальника, які були на утриманні зниклої безвісти особи.

Прийняття зазначеного Закону передбачало внесення необхідних змін: до цивільного законодавства – шляхом передбачення можливості встановлення опіки над майном зниклої безвісти особи за особистих обставин (Цивільний кодекс України, 2003: 44); до кримінального законодавства – шляхом закріплення відповідальності за насильницьке зникнення (Кримінальний кодекс України, 2001: 146¹), яка набула особливої актуальності в умовах зовнішньої військової агресії з боку Російської Федерації.

Аналіз стану нормативно-правового регулювання інституту зниклих безвісти осіб дає підстави дійти висновку, що до основних нормативно-правових актів в цій сфері правового регулювання також слід віднести наступні: Сімейний кодекс України (Сімейний кодекс України, 2002); Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» (Закон, 1992); Закон України «Про захист персональних даних» (Закон, 2010).

Також до правового регулювання інституту зниклих безвісти осіб доречно віднести низку нормативно-правових актів, які регулюють діяльність суб'єктів, уповноважених на здійснення обліку зниклих безвісти осіб та уповноважених на здійснення розшуку зниклих безвісти осіб: Закон України «Про Національну поліцію» (Закон, 2015); Закон України «Про Національну гвардію України» (Закон, 2014); Закон України «Про прокуратуру» (Закон, 2014); Закон України «Про Службу безпеки України» (Закон, 1992); Закон України «Про державну прикордонну службу України» (Закон, 2003); Закон України «Про військово-цивільні адміністрації» (Закон, 2015); Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» (Закон, 1997); Закон

України «Про оперативно-розшукову діяльність» (Закон, 1992); Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (Закон, 1991); Указ Президента України «Про Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України» (Указ, 2019); Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство оборони України» (Постанова, 2014); Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій» (Постанова, 2015); Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну міграційну службу України» (Постанова, 2014); Постанова Кабінету Міністрів України «Положення про Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України» (Постанова, 2015); Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій» (Постанова, 2016); Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання виконання Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» (Постанова, 2022); Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Положення про Єдиний реєстр осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» (Наказ, 2022).

Висновки. З огляду на вищезазначене, є підстави дійти таких висновків: інститут зниклих безвісти осіб за особливих обставин має тривалу за часом генезу та набув свого подальшого розвитку на сучасному етапі функціонування держави. Правове регулювання інституту зниклих безвісти осіб започатковано цивільним законодавством України, проте наразі містить спеціальний нормативно-правовий акт, а статусні характеристики осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, містяться з низці законів та підзаконних нормативно-правових актів.

На підставі проаналізованих норм спеціального Закону, яким урегульовано правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, вважаємо за необхідне удосконалити його зміст шляхом внесення змін стосовно надання родичам зниклих безвісти осіб права на правову та фінансову допомогу, на психологічну реабілітацію в разі встановлення факту загибелі зниклої безвісти особи. Крім того, є потреба конкретизувати строки пошукових робіт задля уникнення наявності декларативного характеру окремих норм спеціального Закону.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n155> (дата звернення: 20.03.2023).
2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4233> (дата звернення: 25.03.2023).
3. Про утворення Міжвідомчої комісії з імплементації в Україні міжнародного гуманітарного права : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.07.2000 р. № 1157 (втратила чинність). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1157-2000-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.03.2023).
4. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#n8125> (дата звернення: 25.03.2023).
5. Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи 2067 (2015) та Рекомендація 2076 (2015) за назвою «Особи, зниклі безвісти під час конфлікту в Україні». Міністерство закордонних справ України. 20.07.2022 р. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/rada-yevropi/ukrayina-i-parlamentska-asambleya-radi-yevropi> (дата звернення: 25.03.2023).
6. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти : Проект Закону України від 22.11.2016 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=5435&skl=9 (дата звернення: 25.03.2023).
7. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 р. № 2505-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2505-19#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
8. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 22.03.2023).
9. Про внесення змін до Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти» та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних із набуттям статусу осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 14.04.2022 р. № 2191-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2191-20#n6> (дата звернення: 26.03.2023).
10. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n3486> (дата звернення: 26.03.2023).
11. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 р. № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
12. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992 р. № 2232-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
13. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
14. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
15. Про Національну гвардію України : Закон України від 13.03.2014 р. № 876-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
16. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (дата звернення: 26.03.2023).

17. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
18. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 03.04.2003 р. № 661-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
19. Про військово-цивільні адміністрації : Закон України від 03.02.2015 р. № 141-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
20. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
21. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
22. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20.12.1991 р. № 2011-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
23. Про Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України : Указ Президента України від 30.01.2019 р. № 23/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23/2019#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
24. Про затвердження Положення про Міністерство оборони України : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 р. № 671. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
25. Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 р. № 1052. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
26. Про затвердження Положення про Державну міграційну службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. № 360. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/360-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
27. Про затвердження Положення про Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.06.2015 р. № 460. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/460-2015-%D0%BF#n491> (дата звернення: 26.03.2023).
28. Деякі питання Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій : Постанова Кабінету Міністрів України від 08.06.2016 р. № 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-2016-%D0%BF#n10> (дата звернення: 26.03.2023).
29. Деякі питання виконання Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2022 р. № 511. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/511-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
30. Про затвердження Положення про Єдиний реєстр осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 29.08.2022 р. № 535. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0998-22#Text> (дата звернення: 26.03.2023).

References:

1. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [The Civil Code of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 435-IV [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n155> [in Ukrainian].
2. Konstytutsiia Ukrainy [The Constitution of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 r. № 254k/96-VR [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4233> [in Ukrainian].
3. Pro utvorennia Mizhvidomchoi komisii z implementatsii v Ukraini mizhnarodnoho humanitarnoho prava [On the formation of an interdepartmental commission for the implementation of the international humanitarian law in Ukraine] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.07.2000 r. № 1157 (vtratyla chynnist) [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine (loss of force)]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1157-2000-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
4. Tsyvilnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [The Civil Procedure Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 18.03.2004 r. № 1618-IV [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#n8125> [in Ukrainian].
5. Rezoliutsiia Parlamentskoi Asamblei Rady Yevropy 2067 (2015) ta Rekomendatsiia 2076 (2015) za nazvoiu «Osoby, znykli bezvisty pid chas konfliktu v Ukraini». Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukrainy. 20.07.2022 r. [Resolution of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe 2067 (2015) and Recommendation 2076 (2015) entitled «Persons missing during the conflict in Ukraine»]. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/rada-yevropi/ukrayina-i-parlamentska-asambleya-radi-yevropi> [in Ukrainian].
6. Pro pravovyi status osib, znyklykh bezvisty [On the legal status of persons missing] : Proekt Zakonu Ukrainy vid 22.11.2016 r. [The Draft Law of Ukraine] URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=5435&skl=9 [in Ukrainian].
7. Pro pravovyi status osib, znyklykh bezvisty za osoblyvykh obstavyn [On the legal status of persons missing under special circumstances] : Zakon Ukrainy vid 12.07.2018 r. № 2505-VIII [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2505-19#Text> [in Ukrainian].
8. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini [On the introduction of martial law in Ukraine] : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24.02.2022 r. № 64/2022 [Decree of the President of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> [in Ukrainian].
9. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro pravovyi status osib, znyklykh bezvisty» ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vdoskonalennia pravovoho rehuliuвання suspilnykh vidnosyn, poviazanykh iz nabuttiam statusu osib, znyklykh bezvisty za osoblyvykh obstavyn [On amendments to the Law of Ukraine «On the legal status of persons missing» and other legislative acts of Ukraine on improving the legal regulation of social relations related to the acquisition

- of the status of persons missing under special circumstances] : Zakon Ukrainy vid 14.04.2022 r. № 2191-IKh [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2191-20#n6> [in Ukrainian].
10. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal Code of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 r. № 2341-III [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n3486> [in Ukrainian].
 11. Simeyni kodeks Ukrainy [Family Code of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 10.01.2002 r. № 2947-III [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> [in Ukrainian].
 12. Pro viiskovyi oboviazok i viiskovu sluzhbu [On military duty and military service] : Zakon Ukrainy vid 25.03.1992 r. № 2232-XII [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text> [in Ukrainian].
 13. Pro zakhyst personalnykh danykh [On the Protection of Personal Data] : Zakon Ukrainy vid 01.06.2010 r. № 2297-VI [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> [in Ukrainian].
 14. Pro Natsionalnu politsiu [On the National Police] : Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 r. № 580-VIII [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> [in Ukrainian].
 15. Pro Natsionalnu hvardiiu Ukrainy [on the National Guard] : Zakon Ukrainy vid 13.03.2014 r. № 876-VII [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> [in Ukrainian].
 16. Pro prokuraturu [On the Prosecutor's Office] : Zakon Ukrainy vid 14.10.2014 r. № 1697-VII [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> [in Ukrainian].
 17. Pro Sluzhbu bezpeky Ukrainy [On the Security Service of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 25.03.1992 r. № 2229-XII [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> [in Ukrainian].
 18. Pro Derzhavnu prykordonnu sluzhbu Ukrainy [On the State Border Guard Service of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 03.04.2003 r. № 661-IV [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text> [in Ukrainian].
 19. Pro viiskovo-tsyvilni administratsii [On Civil-Military Administrations] : Zakon Ukrainy vid 03.02.2015 r. № 141-VIII [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text> [in Ukrainian].
 20. Promistseve samovriaduvannia v Ukraini [On Local Self-Government in Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 r. № 280/97-VR [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
 21. Pro operativno-rozshukovu diialnist [On operational-search activity] : Zakon Ukrainy vid 18.02.1992 r. № 2135-XII [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> [in Ukrainian].
 22. Pro sotsialnyi i pravovyi zakhyst viiskovosluzhbovtziv ta chleniv yikh simei [On social and legal protection of military personnel and their families] : Zakon Ukrainy vid 20.12.1991 r. № 2011-XII [The Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text> [in Ukrainian].
 23. Pro Polozhennia pro Heneralnyi shtab Zbroinykh Syl Ukrainy [On Regulations on the General Staff of the Armed Forces of Ukraine] : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 30.01.2019 r. № 23/2019 [Decree of the President of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23/2019#Text> [in Ukrainian].
 24. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo oborony Ukrainy [On Approval of the Regulations on the Ministry of Defense of Ukraine] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26.11.2014 r. № 671 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
 25. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu sluzhbu Ukrainy z nadzvychainykh sytuatsii [On Approval of the Regulation on the State Emergency Service of Ukraine] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16.12.2015 r. № 1052 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
 26. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu mihratsiinu sluzhbu Ukrainy [On Approval of the Regulation on the State Migration Service of Ukraine] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 20.08.2014 r. № 360 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/360-2014-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
 27. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo rozvytku hromad, terytorii ta infrastruktury Ukrainy [On Approval of the Regulation on the Ministry of Development of Communities, Territories and Infrastructure of Ukraine] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30.06.2015 r. № 460 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/460-2015-%D0%BF#n491> [in Ukrainian].
 28. Deiaki pytannia Ministerstva z pytan reintehratsii tymchasovo okupovanykh terytorii [Some issues of the Ministry of Reintegration of Temporarily Occupied Territories] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 08.06.2016 r. № 376 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-2016-%D0%BF#n10> [in Ukrainian].
 29. Deiaki pytannia vykonannia Zakonu Ukrainy «Pro pravovyi status osib, znyklykh bezvisty za osoblyvykh obstavyn [Some issues of implementation of the Law of Ukraine «On the legal status of persons missing under special circumstances»] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29.04.2022 r. № 511 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/511-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
 30. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Yedynyi reiestr osib, znyklykh bezvisty za osoblyvykh obstavyn [On Approval of the Regulation on the Unified Register of Persons Missing under Special Circumstances] : Nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy vid 29.08.2022 r. № 535 [Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0998-22#Text> [in Ukrainian].